

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 29. novembrī
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	13707/21
Temats:	Padomes secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību

Pielikumā pievienoti Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību; secinājumi apstiprināti Padomes (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) 2021. gada 29. un 30. novembra sanāksmē.

Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par tādu pilsonisko telpu sargāšanu un veidošanu jauniešiem, kas veicina jēgpilnu jaunatnes līdzdalību

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME UN PADOMĒ SANĀKUŠIE DALĪBVALSTU VALDĪBU PĀRSTĀVJI,

ATZĪSTOT, KA

1. Eiropas Savienība un tās dalībvalstis vienojās, ka sadarbība ES līmenī jaunatnes jomā "atbalsta sociālo un pilsonisko līdzdalību un ir vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka visiem jauniešiem ir vajadzīgie resursi, lai piedalītos sabiedrības norisēs" ¹;
2. jaunieši ir viens no mūsu sabiedrības spēkiem, kā arī personas tiesību subjekti. Tādējādi viņiem ir tiesības jēgpilni piedalīties to politikas virzienu izstrādē, īstenošanā, pārraudzībā, izvērtēšanā un pēcpasākumos, kuri ietekmē viņus un sabiedrību kopumā; ²
3. "veselīgas demokrātijas pamatā ir pilsoņu iesaiste un aktīva pilsoniskā sabiedrība ne tikai vēlēšanu laikā, bet vienmēr. Aktīvi, informēti un pilntiesīgi gados jauni iedzīvotāji un organizācijas, kas aizstāv viņu intereses, ir labākā garantija mūsu demokrātisko valstu noturībai" ³ un kopējam labumam;

¹ Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam (2018/C 456/01, 18.12.2018., 2. lpp.).

² Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā: Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija 2019.–2027. gadam (2018/C 456/01, 18.12.2018., 3. lpp.).

³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Demokrātijas rīcības plāns" (COM(2020) 790 3.12.2020., 3. lpp.).

4. Eiropas Savienības pamatā ir tādas vērtības kā demokrātija, plurālisms, vienlīdzība un tiesiskums. Cilvēktiesību ievērošana, brīvība, nediskriminēšana, dzimumu līdztiesība, tolerance un minoritāšu aizsardzība ir neatņemams Eiropas idejas pamats ⁴;
5. "pašreizējā Covid-19 pandēmija un tās sociālekonomiskās sekas arvien vairāk negatīvi ietekmē cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu, tostarp pilsonisko telpu" ⁵;
6. tas, ka tiek vēl vairāk izvērstas jauniešu līdzdalība demokrātiskajos procesos saskaņā ar Padomes Rezolūciju par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē ⁶, Padomes secinājumiem par demokrātijas izpratnes un demokrātiskās iesaistes veicināšanu Eiropas jauniešu vidū ⁷ un secinājumiem par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu ⁸, palīdzēs stiprināt pilsoniskās telpas jauniešiem un veicinās jauniešu iesaisti tajās;

⁴ Šis punkts balstās uz Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu.

⁵ Padomes secinājumi par cilvēktiesībās balstītu atveseļošanu pēc Covid-19 (6324/21, 22.2.2021.).

⁶ Padomes Rezolūcija par to, lai veicinātu jauniešu politisko līdzdalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē (OV C 417, 15.12.2015., 10. lpp.).

⁷ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par demokrātijas izpratnes un demokrātiskās iesaistes veicināšanu Eiropas jauniešu vidū (OV C 415, 1.12.2020., 16. lpp.).

⁸ Secinājumi par daudzlīmeņu pārvaldības stiprināšanu saistībā ar jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanas procesos veicināšanu (8766/21, 17.5.2021.).

UZSKATA, KA

7. pilsoniskās telpas jauniešiem ir vieta, kur viņi var jēgpilni piedalīties sabiedrības dzīvē, un tās ir izšķirīgi svarīgs elements jebkurā demokrātiskā sabiedrībā ⁹. Tā ir politiska, sabiedriskā un sociāla vide (tiešsaistē un bezsaistē), kas atbilst virknei tiesisku, politisku, institucionālu un praktisku nosacījumu, saskaņā ar kuriem jaunieši var īstenot savu pilsonisko brīvību attiecībā uz piekļuvi informācijai, viedokļu paušanu un apvienību vai organizāciju veidošanu dalībai sabiedriskajā dzīvē, lai ietekmētu un veidotu sabiedrību;
8. tā kā pilsoniskās telpas jauniešiem ir dinamiskas un pastāvīgi mainās, visas demokrātiskās un neatkarīgās organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas ir būtiski rīcībspēki jaunatnes līdzdalības veicināšanā, un tāpēc tās būtu jāatbalsta un jāsargā;
9. jauniešiem ir vajadzīgas tādas iekļaujošas un reprezentatīvas pilsoniskās telpas, kuras ir brīvas, drošas un atvērtas, kurām var piekļūt un kurās viņi var veidot apvienības, iesaistīties jomās, kas saistītas ar viņu vajadzībām un interesēm, neatkarīgi no temata, izteikties par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem un piedalīties publiskā lēmumu pieņemšanā;
10. dažādu jauniešu grupu, tostarp neaizsargātu vai reti uzklautu jauniešu, piemēram, gados jaunu migrantu, aktīva iesaistīšana virknē dažādu pilsonisko telpu palīdz viņiem pilnveidot pilsoniskajai līdzdalībai nepieciešamās prasmes. Vienlaikus tas sekmē viņu personisko, profesionālo un sociālo attīstību, palīdz stiprināt Eiropas Savienības vērtības ¹⁰, sociālo kohēziju, paaudžu sadarbību un nodrošina, ka demokrātija un pilsoniskums atspoguļo sabiedrībā pastāvošo viedokļu daudzveidību un tās plurālismu;

⁹ Šajos secinājumos izmantotais jēdziens "pilsoniskās telpas jauniešiem" balstās uz ESAO definīciju attiecībā uz nevalstisko rīcībspēku pilsoniskajām telpām.

¹⁰ *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētās versijas, (2016/C 202/01).

11. jauniešu iesaistīšana pilsoniskajās telpās ir bijusi svarīgs dažādu sociālo inovāciju katalizators ¹¹, kas liecina par to, ka šīs telpas veicina demokrātiskākus un pamatotākus lēmumu pieņemšanas procesus, tādējādi uzlabojot demokrātijas kvalitāti. No otras puses, jaunieši ir sevišķi neaizsargāti diskriminācijas un pilsonisko telpu ierobežojumu gadījumos ¹².
12. Sarūkošā pilsoniskā telpa jauniešiem un ziņotie pamattiesību un demokrātisko tiesību pārkāpumi ir globāla parādība, kas var apdraudēt demokrātiju visā Eiropā neatkarīgi no ekonomikas attīstības vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas. Pētījumi liecina, ka arī jauniešu pilsoniskās sabiedrības organizāciju iespējas piedalīties politikas procesos ir ierobežotas ¹³;
13. organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas būtu jāiesaista svarīgāko projektu izstrādē saistībā ar visiem tematiem, uz kuriem cita starpā attiecas 11 Eiropas jaunatnes mērķi. Turklāt šīm organizācijām ir būtiska nozīme pakalpojumu un atbalsta sniegšanā jauniešiem, bieži vien papildus publiskā sektora iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem;
14. Covid-19 pandēmijas dēļ pilsoniskās telpas jauniešiem daudzās valstīs sarūk vēl vairāk, un to ekvivalenti tiešsaistē bieži tiek izmantoti kā vienīgā dzīvotspējīgā alternatīva. Dažas no gūtajām atziņām ir pozitīvas, piemēram, gadījumi, kad digitālajās telpās ir atklātas jaunas funkcijas, tomēr migrācija uz pilsoniskajām telpām tiešsaistē ir izgaismojusi problemātiskus jautājumus, kas saistīti ar jauniešu piekļuvi (infrastruktūra), spējām (prasmes) un drošību tiešsaistē;

¹¹ *Safeguarding Civic Space for Young People in Europe* (Sargāt pilsonisko telpu jauniešiem Eiropā), Eiropas Jaunatnes forums (8. lpp.).

¹² Partnerība jaunatnei: *Tomaž Deželan un Laden Yurttagüler*, Eiropas Jaunatnes pētnieku grupa, *Shrinking democratic space for youth* (Sarūkošā demokrātiskā telpa jauniešiem), 2021. gads.

¹³ Partnerība jaunatnei: *Tomaž Deželan un Laden Yurttagüler*, Eiropas Jaunatnes pētnieku grupa, *Shrinking democratic space for youth* (Sarūkošā demokrātiskā telpa jauniešiem), 2021. gads.

15. visiem vienāda pieeja nav piemērota labvēlīgas vides veidošanai ar mērķi atbalstīt organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas. Ir jāņem vērā universālais dizains, dažādas kultūrvides un dažādi ģeogrāfiskie apstākļi, strukturāla un dzimumu nelīdztiesība, kā arī citi ietekmējoši faktori gadījumos, kad tie liedz jauniešiem un jauniešu pilsoniskās sabiedrības organizācijām brīvi darboties un jēgpilni piedalīties;
16. pārmērīga koncentrēšanās uz ekrāniem un aktivitātēm tiešsaistē negatīvi ietekmē jauniešu garīgo, fizisko un sociālo veselību ¹⁴. Tomēr pilsoniskās telpas tiešsaistē daudziem jauniešiem ir bijušas nozīmīgs patvērums, kur viņi var izmantot savas pilsoniskās tiesības, jo īpaši Covid-19 pandēmijas laikā. Taču ar veselību saistīti jautājumi ir tikai viens no aspektiem, kas jāņem vērā; ir jārisina arī tādi jautājumi kā drošība tiešsaistē un digitālā plaisa (tostarp infrastruktūra un kognitīvie šķēršļi). Tādēļ gadījumos, kad jāatbalsta pilsoniskās telpas jauniešiem, visu ieinteresēto personu galvenajam jautājumam vajadzētu būt, kā rast pareizo līdzsvaru starp iesaisti tiešsaistē un bezsaistē;

AICINA DALĪBVALSTIS SASKAŅĀ AR SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ

17. sargāt un paplašināt pilsoniskās telpas visiem jauniešiem, jo īpaši tiem, kurus visvairāk skārusi Covid-19 pandēmija, un ieviest papildu pasākumus, lai garantētu, ka jaunieši no nelabvēlīgas vides un ar ierobežotām iespējām, jo īpaši no attāliem un lauku apvidiem un ar invaliditāti, var piekļūt šīm telpām un tajās piedalīties. Tāpat būtu jāveicina šo jauniešiem pieejamo telpu pamanāmība un piekļūstamība;

¹⁴ UNICEF paziņojums "*Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time*" (Pastiprinātas bažas par to bērnu un jauniešu labbūtnību, kuri arvien vairāk laika pavada pie ekrāniem), 2021. gada 8. februāris.

18. reaģēt uz bažām saistībā ar procesiem un instrumentiem, kuru dēļ trūkst brīvu un piekļūstamu publisko telpu vai kuri rada būtiskus šķēršļus jauniešiem, kas vēlas piekļūt pilsoniskajām telpām un tajās piedalīties, proti, saistībā ar komerciāliem rīkiem, kuros izmanto algoritmus personalizētas tirgvedības īstenošanai, ar ģentrifikāciju, lauku iedzīvotāju aizplūšanu un fizisko un tiešsaistes telpu pastiprinātu komercializāciju ¹⁵;
19. reaģēt uz bažām saistībā ar to jauniešu privātumu, kas izmanto savas pilsoniskās tiesības un brīvības, – lai garantētu viņu personīgo drošību un personas tiesību ievērošanu, kas būtu jāpopularizē saprotamā valodā, un nodrošināt jauniešiem kontroli pār viņu datiem, jo īpaši, droši un likumīgi apstrādājot visus viņiem piederošos vai par viņiem esošos datus, kā noteikts ES Vispārīgajā datu aizsardzības regulā;
20. ņemt vērā tos šķēršļus dalībai tiešsaistē, ar kuriem jaunieši saskaras (cita starpā piekļuve internetam, digitālās prasmes, infrastruktūru un aprīkojuma trūkums), un censties garantēt jauniešu digitālo pilsonisko telpu drošību, sekmējot digitālo noturību, ko īpaši panāk, uzlabojot jauniešu digitālo pratību un medijpratību un vairojot viņu izpratni par digitālajiem jautājumiem, tostarp, izmantojot drošības pasākumus, kuru mērķis ir jauniešus pasargāt no maldinošas informācijas, dezinformācijas, propagandas, sabiedrības polarizācijas, naida runas, iebiedēšanas un iedraudzināšanas tiešsaistē utt.;

¹⁵ *Smith, Neil (1996), The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city* (Jaunā urbānā robeža: ģentrifikācija un revanšistu pilsēta). Londona, Routledge. *Day, Kristen (1999), Introducing gender to the critique of privatized public space* (Dzimtes aspekta iekļaušana pret privatizētu publisko telpu vērstajā kritikā). *Journal of Urban Design*, 4. sējums, Nr. 2. *Kohn, M. (2004), Brave new neighborhoods: The privatization of public space* (Drosmīgie jaunie kaimiņi: publiskās telpas privatizācija). Ņujorka, Routledge.

21. atzīt, ka izglītības pakalpojumu sniedzēji visos mācību formātos (formālā, neformālā un ikdienējā) ir būtiski rīcībspēki, kas veicina dažāda veida izglītību attiecībā uz pilsoniskumu, kurā galvenā uzmanība ir vērsta uz prasmēm saistībā ar nepieciešamo aktīvo pilsoniskumu, kas savukārt palīdz veidot demokrātiskāku sabiedrību;
22. veicināt pilsoniskos un politiskos procesus un aktīvu sadarbību starp jaunatnes organizācijām un izglītības un mācību iestādēm saistībā ar kopīgiem projektiem, cita starpā, lai uzlabotu esošo pilsonisko telpu apstākļus vai veidotu jaunas pilsoniskās telpas, tādējādi sniedzot arī praktisku ieguldījumu ilgtspējīgas attīstības mērķu un Eiropas jaunatnes mērķu sasniegšanā;
23. iestāties par kopīgi veidotiem un kopīgi pārvaldītiem mijiedarbes vai saziņas kanāliem starp publiskā sektora iestādēm un jauniešiem ar pilsonisko telpu starpniecību un attiecīgā gadījumā tos atbalstīt, tostarp tādos, kurus atbalsta un uztur organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas, – lai veicinātu jauniešu viedokļu jēgpilnu un daudzveidīgu pārstāvību un reāli ietekmētu jauniešiem svarīgu politikas virzienu izstrādi, īstenošanu un pēcpasākumus;

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU SAVĀS ATTIECĪGAJĀS
KOMPETENCES JOMĀS UN ATBILSTOŠĀ LĪMENĪ, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT
SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU,

24. censties visos līmeņos sargāt un paplašināt dažādas pilsoniskās telpas jauniešiem, izmantojot ilgtspējīgu strukturālu finansējumu, un attiecīgā gadījumā apsvērt projektos balstītas finansēšanas iespējas organizācijām, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālām jauniešu grupām; uzlabot jauniešu izpratni par viņu pilsoniskajām un politiskajām brīvībām un iespējām, kā tās izmantot, iesaistoties pilsoniskajās telpās;
25. atbalstīt organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas cīņā pret naida runu un citiem draudiem to aktivitātēm, jo īpaši attiecībā uz vārda, biedrošanās un pulcēšanās brīvības īstenošanu;
26. pastāvīgi pārraudzīt, novērtēt un atbalstīt jauniešiem pieejamām pilsoniskajām telpām labvēlīgu vidi, vienlaikus atklājot un novēršot draudus šīm telpām;
27. nodrošināt vieglu piekļuvi informācijai pieejamos formātos un – attiecīgā gadījumā – jauniešiem piemērotā valodā, kā arī saskaņā ar "Eiropas Jaunatnes informācijas hartu"¹⁶, lai veicinātu pārredzamību un vairotu jauniešu uzticību politiskām iestādēm, vienlaikus arī ieviešot atbilstīgus pasākumus, jo īpaši, veicinot medijpratību, lai vērstos pret maldinošu informāciju, dezinformāciju, propagandu, sabiedrības polarizāciju, naida runu, sazvērestības teorijām, iebiedēšanu un iedraudzināšanu tiešsaistē utt.;

¹⁶ Eiropas Jaunatnes informācijas hartā ir apkopoti profesionālie principi un pamatnostādnes attiecībā uz jauniešu informēšanas un konsultēšanas darbu.

28. pastiprināt institucionālos jauniešu informēšanas pasākumus (tiešā veidā vai izmantojot organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas), lietojot efektīvus iesaistes instrumentus bezsaistē un tiešsaistē. Turklāt izmantot kopīgi ar jauniešiem izstrādātus mehānismus, kurus atzīst lēmumu pieņēmēji un kuru pamatā ir neatkarīgi pētījumi, lai veicinātu jauniešu līdzdalību pilsoniskajās telpās un politikā;
29. attiecīgā gadījumā izpētīt, kā komerciāli rīki, kuros izmanto algoritmus personalizētas tirgvedības īstenošanai, ietekmē pilsoniskās telpas jauniešiem, un iesaistīties dialogā ar šo rīku nodrošinātājiem, lai risinātu jautājumus saistībā ar to iespējamo ietekmi uz pilsoniskajām telpām; apsvērt iespēju pieņemt nepieciešamus, piemērotus un samērīgus pasākumus, lai novērstu komerciālu rīku negatīvo ietekmi, kuru nevar mazināt dialoga ceļā;
30. atbalstīt pētniecību un pārraudzīt jauniešiem pieejamo pilsonisko telpu stāvokli visā Eiropas Savienībā, kā arī valsts, reģionālā un vietējā līmenī, tostarp izaicinājumus un draudus, ar kuriem jaunieši saskaras, un izvērtēt jauniešu līdzdalību pilsoniskajās telpās;
31. apsvērt iespēju 2022. gadā, kas būs Eiropas Jaunatnes gads, īpašu uzmanību veltīt jauniešu pilsoniskajām telpām un pamatbrīvībām;

AICINA EIROPAS KOMISIJU

32. atbalstīt nekomercializētas, atvērtas, iekļaujošas un drošas pilsoniskās telpas jauniešiem, izmantojot dažādas Eiropas programmas, tostarp galvenās programmas jaunatnes jomā, piemēram, *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpusu, un visās nozarēs;
33. vēl vairāk iesaistīt jauniešus un organizācijas, kas darbojas jaunatnes jomā, un neformālas jauniešu grupas tādu Eiropas iniciatīvu plānošanā, īstenošanā un pēcpasākumos, kuras ietekmē jauniešu dzīvi, piemēram, tādas kā Jauns Eiropas "Bauhaus", ES Klimata pakts un konference par Eiropas nākotni, paturot prātā, kāda ir šo iniciatīvu loma pilsonisko telpu nodrošināšanā jauniešiem.

Atsauces

Šo secinājumu pieņemšanā Padome un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvji ņem vērā šādus dokumentus.

- Kopīgais pētniecības centrs: *Scientific and Technical Reports, Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School* (Zinātniskie un tehniskie ziņojumi, Pilsonisko prasmju novērtēšana Eiropā – saliktais rādītājs, kura pamatā ir IEA 1999. gada pētījums par 14 gadīgu skolēnu pilsonisko izglītību), 2008. gads.
- Moxon, D. un Bárta, O. (2018), *Structured Dialogue Cycle VI* (Strukturētais dialogs, VI cikls), tematiskais ziņojums: *Young People and the EU* (Jaunieši un ES), Strukturētā dialoga sestā cikla Eiropas vadības komiteja, 2018. gads.
- Eiropas Komisija: Eiropabarometrs, *Future of Europe series* (ziņojumu sērija "Eiropas nākotne"), 2021. gada marts.
- Eiropas Parlaments: Kultūras un izglītības komitejas pasūtīts pētījums "*Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations*" (Izglītība un jaunatne Eiropā pēc Covid-19 pandēmijas – krīzes ietekme un politikas ieteikumi), PE 690.872, 2021. gada maijs.
- Partnerība jaunatnei: *Tomaž Deželan* un *Laden Yurttagüler*, Eiropas Jaunatnes pētnieku grupa, *Shrinking democratic space for youth* (Sarūkošā demokrātiskā telpa jauniešiem), 2021. gads.
- Eiropas Padome, Parlamentārā asambleja, Rezolūcija 2096 (2016): *How can inappropriate restrictions on NGO activities in Europe be prevented?* (Kā Eiropā novērst neatbilstīgus ierobežojumus NVO aktivitātēm?).
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

- Eiropas Jaunatnes informācijas un padomdevējas aģentūras (*ERYICA*) Ģenerālā asambleja, Eiropas Jaunatnes informācijas harta, pieņemta 2018. gada 27. aprīlī Kaškaitē (Portugālē).
 - Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Klimata pakts", COM(2020) 788 final.
 - Eiropas Savienība, Konference par Eiropas nākotni, tīmekļa vietne: [Konference par Eiropas nākotni | Eiropas Komisija \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eiropa-nakotni/).
-